Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ЖОВТНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, OCTOBER 28, 1978 No. 234. VOL. LXXXV.

Округа УНС Ютики-Сиракюз відбула Організаційні Наради

Елмайра Гайтс, Н. Й. — Біля 30 секретарів і конвенційних делегатів взяли участь в організаційних нарадах Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Ютики, Сиракюз і околиць, які відбулися тут у неділю, 15-го жовтня, у приміщеннях місцевого Українсько-Американського Клюбу. Головною темою нарад була осіння організаційна кампанія, метою якої є приєднати 2000 нових членів до кінця цього року. Головним промовцем під час нарад був головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис.

Наради відкрив і ними проводив голова Окружного Комітету Микола Павлів, вітаючи на вступі всіх присутніх і відмічуючи, що деякі з них прибули з таких віддалених міст, як Сиракюзи, Амстердам, Обурн, Ровм, Геркімер і Литтл Фоллс. Звітуючи про проблену організаційну працю, І. Павлів ствердив, що Округа приєднала досі 65 нових членів, а до виконання визначеної квоти слід приєднати ще 85 нових членів. Аналізуючи видатність кожного відділового секретаря Округи, голова відмітив успіхи І. Чопка (16 нових членів), І. Пиндуса і Дж. Кобіто (по 12), п-і М. Ковалевської (7), В. Запаранюка (6), М. Велича (5), П. Сумика (4), Ю. Гавришкова та Й. Мартинюка (по 2), і Я. Сенишина (1). Свій звіт М. Павлів закінчив закликом до всіх секретарів і делегатів посилити організаційну працю в останніх місяцях року, щоб осягнути квоту 150 нових членів і в цей спосіб причинитись до загального успіху організаційної кампанії УНСоюзу.

З таким же закликом звернувся до присутніх Іван Пиндус, організатор Округи. Коротко звітували ще касир Микола Велич і почесний голова Іван Пігуляк.

Від членства Округи д-ра І. Флиса привітала китицею рож 8-річна Павліна Гуцул. Приймаючи квіти, д-р Флис подякував також за запрошення взяти участь у нарадах Округи.

У своєму слові д-р Флис поінформував про загальний стан УНСоюзу, відмічуючи його постійний фінансовий ріст, збільшення забезпечення, прихід з вкладок та інвестицій тощо, не зважаючи на видатки на Конвенцію в сумі приблизно 340 000 дол. і виплати дивіденди членам на суму 515 000 дол. Головний предсідник виявив затурбовання спадком членства на протязі останніх чотирьох років, інформуючи, що Головний Уряд, на своєму спеціяльному засіданні на початку вересня, створив спеціяльну Реорганізаційну комісію для перевірки можливостей примінення нових метод в організаційній структурі і праці. Ця Комісія має випрацювати ряд рекомендацій, включно зі змінами статуту, якщо на це зайде потреба, щоб усучаснити структуру і методи праці УНСоюзу. До часу примінення у життя такого пляну, секретарі та організатори повинні максимально посилити організаційну працю в рамках теперішної кампанії, щоб принаймні покрити втрати в членстві.

Після доповіді присутні давали свої коментарі і ставили запити, на які водповідав д-р Флис. Заторкнено такі справи, як: життьове забезпечення, що його дають кредитівки, злука братських союзів, Видавництво „Свобода", краща співпраця поміж Відділами і Головною Канцелярією, стипендії, пляни забезпечення, тощо. В дискусії взяли участь: І. Пиндус, І. Пігуляк, М. Павлів, М. Велич, Я. Сенишин, І. Чопко. Цей останній запропонував, щоб чеки дивіденди Головна Канцелярія висилала безпосередньо до членів, бо секретарі не одержують винагороди за їх доставу особисто чи поштою. Д-р Флис обіцяв порушити цю справу на чергових нарадах Головного Екзекутивного Комітету.

Розмови на союзові теми продовжувалися під час перекуски, що її приготовили членкині Округи.

Відбудуться вибори в Пластовій Станиці в Нюарку

Нюарк, Н.Дж. — У п'ятницю, 3-го листопада, в год. 7:30 увечері, тут відбудуться надзвичайні Загальні збори Пластової Станиці в Нюарку, метою яких є вибрати нову Станичну Старшину, що не пощастило зробити в червні цього року.

Як інформує Крайова Пластова Старшина, нова Номінаційна комісія, що її обрано 28-го вересня ц.р. на нараді сеніорів і старшого пластунства, зуміла виготовити листу кандидатів на пости в Станичній Старшині і тому вже на п'ятницю скликано Загальні збори.

Діяльність нюаркської Станиці припинено 25-го червня з уваги на неспроможність заповнити ряд постів в станичному проводі і всі аґенди тоді передано Крайовій Пластовій Старшині.

КПС і Номінаційна комісія висловили сподівання, що в п'ятницевих Загальних Зборах візьме участь якнайбільша кількість сеніорів і старшого пластунства, бо масова участь не тільки запевнить успіх тих Зборів, але буде запорукою плідної діяльности Станиці на майбутнє.

ГОЛОВА КПС АНДРІЙ МИЦЬО ПЕРЕБУВАЄ В ЛІКАРНІ

Нюарк, Н. Дж. — Як повідомляє Крайова Пластова Старшина в ЗСА, її голова пл. сен. Андрій Мицьо несподівано захворів і тепер перебуває в лікарні Сейнт Барнабас Медікал Сентер у Лівінґстоні, Н. Дж., в кімнаті ч. 2324. Ним опікуються спеціялісти д-р Любомир Кузьмак і пл. сен. д-р Любомир Явний.

Члени Крайової Пластової Старшини відвідали хворого голову КПС та склали йому від імені пластунів цілої країни побажання скорого видужання і повороту до пластової праці.

Нюйоркські бандуристи виступлять в катедрі св. Патріка

Ню Йорк, Н. Й. — Нюйоркську Школу Бандуристів, керівником якої є о. Сергій Кіндзерявий-Пастухів, запрошено на середу, 1-го листопада ц. р., виступити під час відзначувань сторіччя катедри св. Патріка в Ню Йорку. Церемоніяли святкувань, на які прибудуть численні високі урядовці та церковні достойники, пічнеться в полудне на сходах цієї катедри.

Дік Кассіді, координатор цих святкувань, висловився про ансамбль бандуристів, що він є „найбільш видатним етнічним ансамблем в околиці Ню Йорку", водночас запрошуючи цей ансамбль виступити в першій точці цього концерту, що зачнеться о год. 1-ій по полудні. У 20-хвилинній точці свого виступу бандуристи гратимуть: „Бог Предвічний", „Джой ту ди ворлд" та популярні українські народні пісні. З ансамблем виступатиме, як солістка, сопрано Ляриса Маґун-Гурин. Програму передаватимуть усі телевізійні сітки.

ЗСА критикують Ізраїль за рішення щодо осель

Вашінґтон / Єрусалим / Каїр. — У четвер, 26-го жовтня, президент Джіммі Картер у персональній телеграмі до ізраїльського прем'єра Менахема Беґіна, а державний секретар Сайрус Венс у формальній заяві скритикували повідомлення ізраїльського уряду, що плянує „поширити і скріпити" ізраїльські цивільні оселі на окупованих арабських територіях на західньому березі ріки Йордан і біля міста Ґази. Венс заявив, що рішення ізраїльського уряду „дуже затривожило" уряд президента Картера, а інші речники Державного департаменту вказали, що цей крок прем'єра Беґіна і його кабінету може значно зменшити можливості підписання мирового договору між Єгиптом і Ізраїлем, як рівнож перешкодити самим мировим єгипетсько-ізраїльським переговорам, які від 12-го жовтня проходять у Вашінґтоні.

Зміст телеграми президента Картера до прем'єра Беґіна не подано, але з достовірних джерел інформують, що Президент гостро запротестував рішення щодо поширення і скріплення осель, бо вважає, що ті оселі все одно „нелеґальні", а заява про їхнє поширення напередодні відновлення вашінґтонських переговорів, — які були перервані на кілька днів, коли обидві делеґації вернулися до своїх країн, щоб одержати апробату урядів на проєкт мирового договору, — може спричинитися до цілковитого припинення цих переговорів. Однак, члени уряду ЗСА вже в четвер розпочали заходи, щоб запобігти такій можливості.

Натомість прем'єр Беґін і міністер закордонних справ Моше Даян, який в четвер повернувся до Вашінґтону з Єрусалиму, твердять, що поширення осель є цілком леґальне і що президент Картер знав про ці пляни ще під час „вершинної конференції" в Кемп Дейвіді, Мериленд. Беґін, промовляючи перед членами консервативних ізраїльських організацій, сказав, що ізраїльтяни „мають право поселюватися на будь-якій території Ізраїля", а Даян на вашінґтонському летовищі заявив, що уряд Беґіна вирішив проголосити своє рішення щодо осель, бо асистент державного секретаря Гаролд Сондерс минулого тижня „безпідставно твердив, що Ізраїль зліквідує свої оселі на тих землях".

Єгипетський уряд повідомив, що президент Анвар ель-Садат розглядає можливість відкликання єгипетської делеґації з вашінґтонських переговорів, але хоче спершу дати американським чинникам змогу старатися зліквідувати цю нову перешкоду на шляху до єгипетсько - ізраїльського замирення.

Розкрили комуністичну змову проти президента Садата

Каїр. — Єгипетська газета „Аль-Аграм", у виданні з четверга, 26-го жовтня, інформує, що поліційні чинники заарештували 16-ох членів підпільної комуністичної організації, яка плянувала силою зброї повалити уряд президента Анвара ель-Садата і встиновити в Єгипті комуністичний режим.

Газети зазначила, що „Організація Єгипетської Комуністичної партії — 8-го січня" розпочала свою діяльність в 1975-му році, коли саме 8-го січня об'єдналися дві комуністичні підпільні організації, а саме Організація Робітників і Селян та Організація Єгипетської Комуністичної партії.

Між арештованими членами цієї комуністичної підпільної групи є лікарі, інженери, один адвокат і кілька жінок. Поліційні чинники знайшли летючки, які таврують переговори уряду президента Садата з Ізраїлем, називаючи Садата „зрадником інтересів арабського світу".

Газета „Аль-Аграм" відмітила, що досі пощастило зіндефікувати 42 члени згаданої комуністичної групи, але не зазначила, чи всі находяться під арештом, чи тільки згаданих 16 осіб.

Вісті ФКУ

Д-р З. Когут доповідав в Єйлському університеті

Ню Гейвен, Конн. — Д-р Зенон Когут, історик, співпрацівник Українського Наукового Інституту Гарвардського університету, виступив в понеділок, 23-го жовтня ц. р., на запрошення факультетської ради східньоевропейських студій в Єйлському університеті із доповіддю на тему української еліти XУIII сторіччя та її інтеґрацію в систему російської імперії.

Д-р Зенон Когут

Це не перший виступ того молодого українського науковця на форумах передових університетів. Д-р Когут, автор семи наукових публікацій, деякий час редактор „Рецензії" та „Протоколів Семінара Українознавства" в Гарвардському університеті, брав участь, виголошуючи наукові доповіді, в п'яти конференціях.

Він студіював історію в Ля Салль коледжі, в Пенсильвенійському університеті, проводив наукові досліди в Гарвардському університеті. Ступінь доктора здобув в 1975 році, захищаючи дисертацію на тему повалення автономії України (1763-1786). Це студія про включення неросійської землі в російську імперію.

Тепер д-р Когут є гостем професором в Мічіґенському університеті, був викладачем курсу історії України під час літньої школи в Гарварді, лектором історії в Пеннсильвенійському університеті, як також в тому університеті був координатором спеціяльної програми совєтознавства.

Як аспірант здобув дев'ять нагород та кілька стипендій, включно з науковою поїздкою до Европи.

ЗМІНА ЧАСУ

Пригадуємо, що в год. 2-ій вночі зі суботи, 28-го жовтня, на неділю, 29-го жовтня, слід пересунути вказівки годинника на одну годину взад, повертаючися до „стандартного часу".

Розпочалась пленарна конференція ЮНЕСКО в Парижі

Париж. — Тут у вівторок, 24-го жовтня, розпочалася пленарна конференція Організації Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), яка триватиме до 29-го листопада і під час якої делеґати з 144-ох країн мають розглянути ряд контроверсійних пропозицій, між ними резолюцію відносно урядової контролі над засобами масової інформації щодо ліквідації „расизму, колоніялізму та неоколоніялізму".

Вже в перший день конференції Совєтський Союз, Чехо-Словаччина, Східня Німеччина і Куба вимагали, щоб делеґація Чіле була виключена з конференції з уваги на те, що, мовляв, чілійська військова хунта — „це диктаторський режим".

Однак, панамський амбасадор Горацio Бустаманте вказав, що у понад сотні держав-членів ЮНЕСКО існують диктаторські режими, які постійно порушують людські права своїх громадян, але вони вже довгі роки беруть участь в діяльності ЮНЕСКО. Арґументи панамського делеґата переконали інших членів і чілійська делеґація зайняла своє місце.

Предсідником цієї пленарної конференції обрано канадця Наполеона Лєблянка, а його найближчим суперником під час виборів був йорданець Абдель Салем Мажалі.

Вже кілька місяців перед початком цієї сесії ЮНЕСКО розгорнулася палка дискусія відносно резолюції, щодо урядової контролі над засобами масової інформації. Совєтський Союз і ряд країн „третього світу" підтримують цю резолюцію, а натомість держави вільного світу противляться їй, вказуючи, що вона противорічить принципові свободи преси.

У середу, 25-го жовтня, на голову комісії, яка розглядатиме резолюцію щодо урядової контролі над засобами масової інформації, обрано Альберта Ваґнера де Рейну, амбасадора Перу до Франції. Ваґнер де Рейна покищо не зайняв жадного становища відносно резолюції. Його комісія почне обговорювати цю справу щойно 16-го листопада, але вже тепер відбуваються позакулісові переговори між делеґаціями на цю пленарну конференцію, хоча коментатори не передбачають жадної задовільної компромісової розв'язки.

Шах Ірану наказав звільнити 1500 політичних в'язнів

Теґран, Іран. — Шах Ірану Реза Паглеві наказав звільнити 1500 політичних в'язнів у 59-ту річницю його народин, але великі політичні демонстрації у багатьох містах країни продовжуються з повною силою.

У місцевостях Гамадан, Хорамабад, Боруєд та інших демонстрації набрали таких розмірів, що військові з'єднання і посилені відділи поліції, не маючи змоги розігнати демонстрантів при допомозі води, слізного газу і гумових куль, мусіли вжити гостру зброю, якою було вбито декілька осіб і кількадесять були пораненими. Загально припускають, що у в'язницях Ірану перебуває кілька тисяч політичних в'язнів, серед них багато студентів і середньошкільників, які становлять головну силу спротиву проти реформ, що їх переводить іранський уряд з піддержкою Шаха. Політичні спостерігачі твердять, що цей антиурядовий рух сильно використовують різні марксистські групи і комуністи, які намагаються повалити монархістичний устрій в Ірані і встановити там республіканський лад, а в будучому навіть народну владу.

Велика товпа населення, зібравшись під центральною в'язницею в Теґрані в очікуванні на своїх рідних і знайомих, викрикувала протиурядові гасла і домагалася від уряду звільнення усіх політичних в'язнів. Пресові агентства інформують на підставі іранських джерел, що у в'язницях знаходиться понад 3000 студентів і це ще більше загострює відносини між опозицією і Шахом.

Кардинал Війо тимчасово залишається на пості секретаря стану

Ватикан. — У середу, 25-го жовтня, Папа Іван Павло II, донедавна кардинал Кароль Войтила, архиєпископ Кракова, поновно призначив на пост ватиканського секретаря стану французького кардинала Жана Війо, зазначуючи однак, що призначення є на „початковий період нашого понтифікату". З ватиканських джерел інформують, що ця заява означає, що Війо служитиме на цьому пості тільки два-три місяці, а відтак зрезиґнує.

Те, що Папа Іван Павло недвозначно натякнув, що призначення 73-річного кардинала Війо є тільки тимчасовим, викликало спекуляції коментаторів, що Вселенський Архиєрей плянує незабаром перевести зміни майже на всіх відповідальних постах адміністрації Католицької Церкви.

Щодо можливого наслідника кардинала Війо на пості секретаря стану, то вже поширюються поголоски, що ним може бути архиєпископ Аґостіно Касаролі, неофіційний міністер закордонних справ Ватикану і головний автор ватиканської політики встановлення діялогу з комуністичним бльоком, включно із Совєтським Союзом. Однак, також поширюються поголоски, що наступним секретарем стану буде або кардинал Джіованні Бенеллі, теперішній архиєпископ Фльоренції, або кардинал Йоганнес Віллебрандс, примас Голляндії.

КИТАЙ НАДІЄТЬСЯ НА ТІСНУ СПІВПРАЦЮ З ЗСА

СПРАВА ТАЙВАНУ ВИМАГАЄ РОЗВ'ЯЗКИ

Токіо, Японія. — Віцепрем'єр Китайської Народної Республіки Тенґ Гсіаопінґ, який вже від кількох днів перебуває з офіційною візитою в Японії у зв'язку з обміном вже раніше ратифікованого мирового договору заявив в середу, 25-го жовтня ц. р., що керівництво Китаю надіється на тісну співпрацю із З'єднаними Стейтами Америки і підписання дипломатичних зносин, але справа Тайвану все ще стоїть на перешкоді розв'язки цього питання.

Тенґ, виступаючи на пресовій конференції заявив журналістам, що Китай не старатиметься розв'язувати справу Тайвану силою, а чекатиме на мирну розв'язку „навіть тисячу років".

Обговорюючи справу американської присутности в Кореї, Тенґ відмітив, що Північна Корея „не зробить жадного потягнення" в напрямі насильного об'єднання обох частин Кореї. Він дораджував урядові президента Картера відтягнути 38 000 американських вояків з Південної Кореї.

Дуже позитивно Тенґ висловився про китайсько-японський мировий договір, бо, згідно з думкою китайських керівників, Китайська Народна Республіка потребуватиме допомоги економічно й індустріяльно розвинених країн.

Відповідаючи на запитання чи КНР підпише додоговори із ЗСА про нав'язання дипломатичних зносин вже в 1979 році, Тенґ заявив: „одинокою перешкодою для підписання такого договору є справа Тайвану. Існує дві Німеччини і два Китаї, але ми вважаємо, що цю ненормальність осуне час, навіть якщо б нам прийшлося зачекати декілька років".

Раніше Тенґ заявляв японському прем'єрові Фукуді, що Тайван можна б прилучити до материка мирним способом, без війни і ворожнечі, шляхом переговорів між двома партнерами.

Покищо до такого полагодження справи ще далеко і Тенґ пропонує, щоб ЗСА зірвали дипломатичні і військові зв'язки з Тайваном, виреклися раніших зобов'язень відносно оборони острова, відтягнули рештки своїх військових контиґентів і спеціялістів і щойно тоді Китай і ЗСА можуть говорити про встановлення дипломатичних зв'язків. „Ми чекаємо на потягнення уряду ЗСА, — заявив китайський верховода, — бо від цього потягнення залежить все інше".

Як відомо, президент Картер відклав переговори про нав'язання дипломатичних зносин з Пекіном аж до часу поки КНР не дасть запевнення, що вона ніколи збройно не виступить проти Тайвану. Про відтягнення американських вояків з Південної Кореї Тенґ також згадував декілька разів у своїй розмові з журналістами, піддержуючи тим самим становище комуністичного уряду Кореї і президента Кім Іль Сунґа.

Не відомо, чи у пов'язанні з китайськими виступами і широко розгорненою ініціятивою закордонної політики Пекіну, але президент Картер відкинув у вівторок, 24-го жовтня, прохання тайванського уряду про доставу додаткових бойових літаків Ф-5, керуючись засадою, що ЗСА не можуть продавати новочасної зброї державам, з якими Вашінґтон не має спільних військових цілей.

Президент Португалії наіменував нового прем'єра

Лісбона, Португалія. — Президент Португалії Антоніо Ромальго Іанес наіменував 42-річного професора права Карльоса Мота Пінта, незалежного політичного діяча, колишнього міністра торгівлі і туризму в уряді Маріо Соареса, на становище шостого прем'єра Португалії від часу революції в 1974 році.

Президент Іанес рішився на номінацію після того, коли обидві великі політичні партії, які контролюють більшістю голосів в парляменті — Соціялістична М. Соареса і партія Демократичного центру — не зуміли договоритись на протязі тримісячної урядової кризи в часі якої діяв тимчасовий уряд.

Речники політичних партій запевняють, що новонаіменований прем'єр Пінто одержить піддержку в парляменті, якщо візьме під увагу бажання великих політичних партій, які домагаються сільськогосподарської реформи в Португалії і поширеного здоровельного забезпечення, яке обіцяли португальцям попередні уряди.

Встановлення епархії св. Покрови в Буенос Айресі

Буенос Айрес (М.Шафовал). — В неділю, 1-го жовтня ц. р., з нагоди храмового свята собору Покрови Пресвятої Богородиці відбувся офіційний акт встановлення епархії св. Покрови для вірних ПУКЦеркви в Арґентині.

Перші українські поселенці прибули до Арґентини в серпні 1897 року. До 1961 року, коли Папа Іван XXIII призначив Апостольського Візитатора в особі Владики Кир Андрія Сапеляка, українські священики і вірні підлягали латинській ієрархії.

Буллею „Украінорум фіделіюм", Папа Павло УI створив 9-го лютого 1968 року Апостольський Екзархат для українців з осідком в Буенос Айресі, піднісши до гідности Екзарха тодішнього Апостольського Візитатора.

В 1968 році відвідав Арґентину Блаженніший Первоієрарх ПУКЦ Кардинал Йосиф Сліпий, що звернувся до Святішого Отця з проханням про закріплення церковної організації численних українських вірних в Арґентині Епархією.

Місійна праця Владики Сапеляка, священиків, монахинь та вірних дала свій вислід. 24-го квітня ц. р. Папа Павло УI створив буллею „Кум претеріто" Епархію св. Покрови, номінуючи дотеперішнього Апостольського Екзарха першим Епархом української Бонарійської Епархії.

Папський Нунцій в українських ризах вручає жезл новому Епархові

Акт встановлення епархії довершив Апостольський Нунцій Архиєпископ Піо Ляґі при співучасті бразилійського Епарха, Преосвященного Владики Єфрема Кривого, ЧСВВ, та багатьох єпископів латинського обряду.

Від арґентинського уряду був представник міністра закордонних справ та віросповідань, полк. Хосе Люїс Піччуольо.

Побіч численних представників українських та арґентинських громадських і церковних організацій, взяли численну організовану участь з прапорами СУМ і Пласт. Були представники майже всіх

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно)
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії), Василь Тершаковець і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невідрадні перспективи

У кінці минулого тижня державний секретар Сайрус Венс у Москві знову переговорював із совєтськими лідерами відносно нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), стараючись зліквідувати розбіжності між становищами ЗСА та Совєтського Союзу і запевнити якнайшвидше виготовлення, а відтак і підписання цього договору. Проте, як передбачували коментатори, переговори у Москві не увінчались успіхом, бо обидві сторони навіть відмовилися вживати слово „прогрес", а обмежилися до втертої фрази, що „переговори були корисні та конструктивні". Отже виглядає, що треба буде додаткових зустрічей і нарад делегацій ЗСА і СССР, заки пощастить виготовити остаточну версію нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї.

Самозрозуміло, що ціле населення ЗСА, як теж і всі миролюбні держави світу бажають, щоб переговори щодо САЛТ II остаточно таки увінчались успіхом. Безперервне збільшування нуклеарних арсеналів Америки та Совєтського Союзу, тих світових надпотуг, може довести до атомової війни, що мало б катастрофічний наслідок для цілого людства. Крім цієї загрози, таки перегони в озброєнні є фактичною витратою великих сум грошей, які можна було б краще використати для поліпшення умов життя населення обох країн.

Однак, перспективи на те, чи пощастить підписати дійсно ефективний договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї, досить сумнівні, коли взяти до уваги історію Совєтського Союзу та теперішню політику і діяльність Кремлю. Від самого початку існування СССР аж по сьогодні, економіка цієї комуно-московської імперії — це воєнна економіка, спрямована на підготову до війни і тотально підпорядкована марксистсько-ленінській ідеології, як теж історичному російському імперіялізмові, спільною метою яких є світова гегемонія. Ще в кінці 1940-их років не тільки західні економісти, але навіть економісти з комуністичних країн, вказували на факт, що в Совєтському Союзі військова ділянка має першенство перед усіми іншими. Оскар Лянґе, відомий економіст-комуніст і тодішній член уряду Польщі, тоді одверто заявив, що починаючи з 1920-их років, совєтське економічне плянування „не служило цілям створення гармонійної соціялістичної економічної системи, а служило і служить політичним і мілітарним цілям, задля яких пожертвувано всіми іншими аспектами економічного плянування". Сам диктатор Сталін у промові, яку виголосив 9-го лютого 1946-го року одверто заявив, що головною метою поспішної індустріялізації Совєтського Союзу було якнайшвидше скріпити воєнний потенціял СССР.

Ситуація виглядає так само і сьогодні. Виробництво військового устаткування, зокрема різних родів стратегічної зброї, має першенство над виробництвом продуктів широкого вжитку і тому мілітарний сектор совєтської економіки може похвалитися значними успіхами, а цивільний сектор тієї економіки опинився далеко позаду країн Заходу і постійно виявляє недомагання. Продовж цілого періоду існування політики „детанту" Москва продовжувала розбудовувати свою військову силу з тією самою, а може навіть більшою наполегливістю і швидкістю, як це робила за часів „холодної війни". Значить, кремлівські лідери, постійно говорячи про потребу „міжнародної розрядки", використовували і використовують політику „детанту" для скріплення своєї військової сили і для поширення своїх впливів на всі обшири світу.

Отже, тяжко припускати, щоб Совєтський Союз, який протягом цілої своєї історії головну увагу звертав на розбудову своєї військової сили, тепер погодився на дійсно ефективний договір щодо обмеження стратегічної нуклеарної зброї.

Орест Питляр

ПРАВДА ПРО ГОЛОД

Генерал-майора Петра Григоренка вітають усі українці, де б він не поїхав, із великою радістю. І він на те, без усякого сумніву, заслуговує. Вже сама поява цього старого вояка, із стрункою поставою, чесним, одвертим слов'янським обличчям і слідами воєнних поранень на виду, викликає подив у глядачів. А до того ж ми всі знаємо: ген. Григоренко — людина хоробра, відвагу він виявив не лиш на воєнних фронтах, а й у цивільному житті — що в Совєтському Союзі важче, — безстрашно обороняючи людські права, зокрема покривджених, суцільно переселених українських сусідів — кримських татар, страждаючи в тюрмах і психлікарнях.

І тепер, на недобровільній еміграції, Петро Григоренко говорить відважно, не раз не числячись із почуттями й переконаннями слухачів його — інших українських еміґрантів. У вільному суспільстві він має, звичайно, для цього право, а в нас також право є — із ним не погоджуватися.

Недавно ми слухали його на жалобній маніфестації в 45-ліття голоду в Україні. І мова ген. Григоренка була в різкому контрасті до того, що ми досі чули й знаємо про голод і в контрасті до чудової доповіді-спомину живого свідка голоду, ред. В. Біляєва.

Коротко кажучи, ген. Григоренко говорив, що голод 1931-32-33 років не був, власне, тільки голодом в Україні. Він був — над думку генерала — ще гіршим у деяких інших частинах СССР — на Підкавказзі, на Приамур'ї, в чорноземних областях корінної Росії. І неправда, мовляв, що голод був національним злочином Москви, геноцидом на тілі українського народу. Ні, це був голод довершений комуністами на селянах, без національного спрямування.

Крім цього, ген. Григоренко сказав, що нам треба шукати спільної дороги з російськими демократами, бо без них, мовляв, ми загинемо.

Відносно цього останнього пункту — тактики антисовєтського змагання, разом із імперіяльним народом, чи без нього — тут можна ген. Григоренкові мати власні погляди, хоч вони інакші від наших. Бо нам таки пригадується подібнісінька тактика українських революціонерів 60 і більше років тому: „Разом із великою російською демократією!" (чи соціялізмом). „Насамперед скинемо деспотичний царський режим — а там побачимо!" І знаємо, що вийшло з тодішнього спільного фронту.

Але стосовно історичної події — голод — тут хіба не можна заперечувати очевидних фактів. Голод був — і був він голодом в Україні — першим організованим національним геноцидом в історії людства (безмірно більшим від вірменських погромів турками чи жидівських — Чорною Сотнею).

При всім довір'ї до власних спостережень ген. Григоренка, ми не можемо забувати одного: в совєтських умовах, при відсутності публічної інформації, неможливо докладно уявити речі, які діються далеко від власного місця перебування, а ген. Григоренко, мабуть, перебував тоді не в голодному українському селі, а на старшинському пості, здалеку від України.

Тож послухаймо не його, а інших свідків тієї нелюдської трагедії, свідків, яких ніяк не можна підозрівати в українському націоналізмі, чи навіть у симпатіях до України.

У „Споминах Хрущова" („Khrushchev Remembers", 1970) на 73 сторінці читаємо під датою 1932 року: ...„Рознеслися поголоски що голод вибух в Україні... Нам казали, що люди вмирають із голоду ... Це було неймовірне..." І далі Хрущов пише, як перший секретар Київського Облкому Демченко розказував Мікоянові про поїзд, переповнений трупами голодуючих, що приїхав до Києва з Полтави. І як Демченко просив повідомити про це ... Сталіна, бо самий він не мав відваги приступити до диктатора в Кремлі.

Отже, завважте, Хрущов пише про голод в Україні, не в „чорноземних областях Росії", хоч ті області були йому ближчі до Москви й до його рідної Калиновки. Правда, він ще згадує про репресії в той сам час на Кубані, де „цілі козацькі станиці були виселені насильно в Сибір", але ж ми знаємо, що й Кубань — українська земля, заселена нащадками запорожців.

Мабуть у 1932 році я бачив у Женеві біло-московську виставку про „Голод у Росії" („La Famine en Russie") зорганізовану цареславними еміґрантами під патронатом княжни Вєри Романової. І там на мапі були позначені червоними плямами райони голоду й покривали вони всю Україну, та ще й Кубань. Коли присутній українець завважив упорядникам, що це ж території України, а не Росії, вони відповіли йому звичайним: „Нє всьо лі равно?" Але для нас це не було „все одно", бо не вони, а ми втратили сім мільйонів людей, одну п'яту частину всього українського люду.

У 1934 році я слухав доповіді колишнього французького амбасадора в Москві. Він, хоч прикрашуючи й применшуючи (тоді був час совєтсько-французького наближення), говорив про голод в Україні, а не в Росії.

Ну, але нагадаймо інших свідків — живих і близьких, бо ж вони самі пережили голод і знали більше й згадували страшніше, ніж совєтський вельможа в Москві (тоді — Хрущов), російська княжна чи французький амбасадор. Згадаймо

(Закінчення на стор. 4)

Л. Рихтицький

„ОБ'ЄКТИВНІСТЬ ПРЕСИ

Свого часу, в Парижі, в ході засідань Мирової Конференції — зараз же після наших Визвольних Змагань і після Першої світової війни — траплялися з українською проблемою випадки, що самі по собі становлять окремий розділ у нашій бурхливій історії.

Колись Анна Ярославна вийшла заміж за французького короля, але „старий тигр" Клемансо не мав поняття, що таке і де лежить Україна. Державний секретар ЗСА Ленсінґ не мав поняття, що таке Галичина і після виводу української делеґації преспокійно запитав: а що ви, панове, власне хочете від цієї еспанської провінції Ґаліції? З того часу в українській політичній думці створилось поняття про брак відповідної інформації про Україну у світі і з того власне часу ми витратили море сил та енергії, щоб цьому якось зарадити.

І, очевидно, у нас є успіхи. Сьогодні широкі світові маси знають про Україну, про її боротьбу і її проблеми. Сьогодні й світові політики прекрасно зорієнтовані у справах України, але — час не такий, щоб ці великі дипломати наражували себе існуючими фактами, а одним з таких фактів є існування не тільки російської совєтської імперії у Східній Европі, але й сильної та впливової російської і вже не дуже совєтської льожі на Заході. Звідтіля йдуть фальшиві інформації про Україну і там кормляться численні кореспонденти і звітодавці, що пишучи про поневолені народи, стримуються найчастіше на східніх кордонах Польщі та Румунії.

Ну і є, очевидно, світова преса. Як ця преса пише і звітує, варто часом відзначити. Не буду вичисляти маленьких непорозумінь і може й дійсних нестач в точній інформації, але подам кілька фактів, які говорять самі за себе.

В 1959 році, після вбивства провідника ОУНр Степана Бандери в Мюнхені, американський журнал „Тайм", чи не найповажніший тижневик в Америці, звітуючи коротко про цю українську трагедію, дозволив собі „авторитетно" ствердити, що „український націоналістичний лідер Степан Бандера був борцем за пропащу справу" (лост коз). Ця заввага не була доказом, що відповідний редактор „Тайм"-у не знав нічого про Україну і її боротьбу. Навпаки, він був дуже добре поінформований — у відповідному джерелі. Бо й цей самий „Тайм" не раз стверджує, що не було більше пропащої справи протягом тисячоліть, як проблема відновлення жидівської держави, і що саме її постання є найкращим доказом історичних процесів, несених рішеними на все народами. Але „Тайм" вирішив, що українська справа є пропащою, бо так хотілося комусь сказати. Що від того часу Україна стала кипіти опором і що навіть цей самий „Тайм" мусів звітувати про наших борців вже без додатку „пропаща справа", але це цілком не перешкодило цьому журналові продовжувати свою „велику політику" дальше.

Якихсь десять років тому назад, в одному числі цього почитного журналу були дві інформації. Одна відносилась до знищення святотатцями декількох могил на жидівському цвинтарі в Києві. Звіт приніс цю інформацію точно „ін Кієв, Юкрейн". В іншій секції, а саме науковій, була інформація про українського вченого, що винайшов щось на полі біології, і це було теж в Києві. Але інформація звучала так: „совєт саєнтіст ін Кієв, Рашшя". На лист автора до редакції „Тайм"-у з проханням про вияснення, чи Київ лежить в Україні чи в Росії, очевидно, не надійшла жадна відповідь. Тижневик „Лайф" оправдався роки тому назад ствердженням, що це „такий звичай в Америці, щоб все, що діється на просторі СССР називати Росія, російський".

Втеча ляйтенанта Біленка із найновішим літаком до Японії перейшла всією світовою пресою у такому виді, що це втік совєтський або російський ляйтенант. Ані згадки, що він українець.

Але вже своєрідного вершка журналістичної перфідности можна дочитатися у зв'язку із втечею Аркадія Шевченка, одного із совєтських „асів" в Об'єднаних Націях у Ню Йорку. Які не були б тоді довжелезні звіти у зв'язку з його втечею, тим більше, що КҐБ негайно перевезло його сина із Швайцарії до Москви, як теж забрало з Ню Йорку його дружину і дочку, при чому коротко опісля його дружина покінчила самовбивством в Москві при допомозі великої дози якогось медикаменту — у „Тайм"-і не сказано, що він українець. Весь час він був совєтським „дефектором", або ще частіше — російським.

Але ось, наш земляк, закоштувавши західніх „свобід" і забезпечений непоганими грішми як за свою співпрацю із Сі-Ай-Ей, так і за свою заплановану книжку, дозволив собі на деякі вибрики, що не мають нічого спільного ні з мораллю, ні з добрим смаком, ні з етикою світового дипломата. Вийшло на яв, що „панна" Джюді Шавез, 22 роки, перебула з ним в розкошах пару тижнів в різних вакаційних ресортах і що „пан Шевченко платив їй 5000 долярів місячно та обдарував її дорогоцінними дарунками. Скандал, як то кажуть, на всю губу. І зразу „Тайм" відкрив, що Шевченко — українець! І поінформував своїх читачів про це аж у двох місцях в одній статті і вже немає там слова про російського, чи совєтського дефектора!! („Тайм", від 23-го жовтня ц. р.)

І скаже хтось, що світова преса про нас не знає? Чікаґська газета „Сан Таймс" помістила раз новинку про процес і засуд нашого борця Мороза так, що український суд в російському місті Києві засудив совєтського дисидента! Хай Бог простить звітодавцям, бо ми можемо тільки посміятися.

І таких прикладів є багато. Так виглядає „об'єктивна" інформація про Україну не тільки у світовій пресі, але й у світовій науці і в енциклопедіях. На жаль.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„Чому Івась не читає?"

Із приємністю я прочитав написану тепло і зі зрозумінням справи редакційну статтейку про 25-річчя „Веселки" в англомовнім тижневику. Було б добре, якщо б подібна стаття появилася, як давніше при таких нагодах бувало, і в „Свободі". Це добра пропаґанда громадської справи і рівночасно союзових видань.

У мене зродилась ще одна думка після прочитання в „Свободі" нотатки про вечір у ЛМКлюбі, присвячений постійно актуальній проблемі „Чому Івась не читає". Ми почули голоси, що за „нечитальництво" несуть вину лише автори, видавці, ілюстратори, батьки (дім) і вчителі (школа). До слушних стверджень обох прелеґентів я додав би ще інші причини, „Чому саме Івась не читає". Дискусія частинно виявила те, що я хочу спрецизувати: в дітей завмирає любов і пошана до української мови і літератури, до рідної культури, до України. Діти виростають у країні, яка для них уже не є чужиною. Вони просякають духом тутешнього життя — практичности, матеріялізму, вигоди тоді, коли вірність українству вимагає ідеалізму, сантименту. А це не така легка справа. Частина молоді, яка вже тут виросла, має вже своїх дітей, і в неї є труднощі з вихованням їх в українськім дусі. Під впливами такого оточення, що своїми могутніми хвилями заливає навіть „добрий дім" і „добру школу", українська молодь тяготіє до загальної моди — „повної особистої свободи", безконтрольности, браку патріотизму, „самостійности" та подібних „вольностей", при чому часто нехтує теж мовою батьків чи предків. Молодь, яка в щоденній практиці між собою усунула українську мову, не буде

(Закінчення на стор. 4)

З НАШИХ БУДНІВ

„Степовий Гість"

Честь і слава талановитим студентам Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької за те, що взялися за постанову історично-побутової п'єси з доби Хмельниччини „Степовий Гість" Бориса Грінченка ! Принаймні не будуть тепер деякі критично наставлені патріоти цвірінькати пані Крушельницькій до очей, що вона не знаходить нічого кращого до роботи, як показувати на сцені різні заграничні витребеньки в роді „Склянка Води" Скріба та іншого „Дійства про Людину". А може станеться навпаки: може тепер заатакують її критики з-під іншого веселого обора, волаючи: „Досить вже маємо побуту й патріотики, давайте щось модерне!" Бо світ, мовляв, є модерний, — як співав колись у „Веселому Львові" Юрій Лаврівський, — нехай йому там чхнеться на здоров'я!

Згадка про Львів, — хоч і не був він тоді дуже веселий, — пригадала авторові цих рядків, що він мав щасливу нагоду бачити востаннє „Степового Гостя" у тому ж таки Львові, чи не в 1942-му році, в постанові корифея нашого театру, Йосипа Гірняка, який у цьому році пробився з дружиною, Олімпією Добровольською, з Черкас до Львова. Ставши режисером Львівського Драматичного Театру, Йосип Йосипович вибрав собі в „Степовому Гостеві" малу, епізодичну рольку Мусія, слуги сотника Золотницького, але ж яке мале чудо, який яскравий, неповторний образ створив наш мистець сцени з цієї ролі!

Бо треба вам знати, — пригадав собі Йосип Йосипович, — що роля Мусія є взагалі першою в моїй театральній кар'єрі... Вперше я заграв її, будучи учнем 4-ої кляси гімназії, на сцені аматорського театру в рідному містечку, Струсові. Парохом Струсова був тоді о. канонік Цегельський, який, щоправда, не долюблював мого стилю читання „Апостола" в церкві, але після закінчення п'єси прийшов особисто за сцену і, тицьнувши на мене пальцем, сказав з належною увагою:

— А тото-во добре грає!

Хотілося б побажати Мусієві із Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької та всім виконавцям п'єси, щоб те саме ми могли сказати і про них, після прем'єри „Степового Гостя" у Ню Йорку.

Ікер

Володимир Біляїв

ПАНАРОМА УКРАЇНСЬКОГО „ГОЛОКОСТУ"

(Доповідь, виголошена на жалобних урочистостях у 45-ту річницю голоду, вшанування якої відбулося в неділю, 22-го жовтня ц. р. в Бавнд Бруку).

[2]

Пам'ятаймо, що тільки коротких 15 років минуло в 1933 році від дня проголошення самостійности Української Народної Республіки. Пам'ятаймо, що тільки 12 років минуло в 1933 році після закінчення збройної боротьби України проти червоної і білої Росії. Пам'ятаймо, що збройний спротив московському режимові, хоча в спорадничій формі, не припинявся аж до початку примусової колективізації.

Цілком зрозуміло, що в таких обставинах Москва ясно усвідомлювала потенціяльну силу українського національного спротиву, що може одного дня загрозити неподільній російській державі — СССР. Мусимо також признати, що Сталін і його кліка дуже добре знали історію, а тому й добре розуміли, що якраз українське селянство майже в трьохсотрічнім проміжку чужинецького владування було рішаючим чинником при створенні незалежної України як в добу Богдана Хмельницького, так і в добу Симона Петлюри. Саме тому московський великодержавницький шал з такою безоглядною жорстокістю впав на голову українського селянства. Впарі з голодомором в Україні провадилась послідовна ліквідація Української Автокефальної Православної Церкви, а від 1934 до 1938 року жертвою московського терору стала національно свідома творча інтеліґенція і робітництво.

І саме з огляду на це треба уважати, що голодомор 1933 року був продовженням війни Москви проти України, війни, яку так як у 1917-21 роках Москва провадила з допомогою її вірних прислужників — українських комуністів.

Для української людини 45-річного віку голодомор 1932-33 років є абстрактним явищем. Людину цього віку (про молодь годі говорити) в'яжуть з голодомором розповіді людей старшого покоління, перекази вцілілих жертв голоду та свідчення очевидців тієї неймовірної катастрофи. Якщо додати до того десяток літературних творів та науково-публіцистичних довідок про ту подію (включно з „Білою книгою про чорні діла Кремля"), які доступні лишень у вільнім світі, то оце і був би той міст, що єднає сучасне покоління середнього віку і його дітей з однією з найстрашніших сторінок нашої історії. Минуть ще кілька десятиріч і в багатьох згадка про штучний голод 1933 року викликатиме стільки ж почувань, скільки спроможна викликати перегорнена сторінка сухого тексту в шкільнім підручнику історії. А якщо зважити непевність настроїв і прямувань еміграції і душевну роздвоєність багатьох наших земляків у відношенні до комплексу взаємин між еміграцією та батьківщиною, якщо взяти під увагу природню схильність людини виключати з пам'яті все болюче, прикре і жахливе, якщо ще й до того припустити, що існуючий в світі сьогодні уклад сил залишиться на довгий час незмінним, то можна, не вагаючись, передбачити той день, коли жахливу панораму українського „Голокосту" закриє важка заслона забуття. Якщо б таке песимістичне припущення здійснилося, ми і наші діти матимуть на сумлінні тягар відповідальности перед нашим народом. Бо ми не зберегли б в нашім духовім арсеналі пам'ять про злочин Москви в Україні.

Я знаю, що сьогодні на цій жалобній урочистості є багато земляків, які не тільки були очевидцями, але й самі пережили страхіття штучного голоду. Тому не до них, а до нашої молоді я звертаюсь із кількома думками і спостереженнями.

Дорога Молоде! В моїй пам'яті голод 1933 року не є абстракцією. Зором восьмирічного хлопчика в шахтарськім селищі Донбасу я побачив тільки мікроскопічну часточку нашої національної трагедії. Присутні тут земляки з Донеччини пам'ятають літні клюби-театри, обгороджені високими з обаполів парканами. Там влітку на повітрі висвітлювалися кінофільми, влаштовувалися вистави самодіяльних гуртків, провадилися пропаґандивні лекції і мітинґи. Весною і восени ці агітпункти були порожніми, а тому були улюбленими місцями для хлоп'ячих розваг. Там можна було скакати з лавки на лавку, ховатися під сценою, а на сцені без кіноекрану і без куліс можна було, як це називають батьки, ходити на голові. Одного весняного ранку в 1933 році, після нічної дощової зливи з гуртом моїх однолітків я побіг на цю арену хлоп'ячих розваг. Пригадую, як невисокими бічними східцями галаслива зграйка хлопчиків злетіла на гомінкий дощаний поміст сцени. І раптом оніміла. В кутку сцени перед нами на мотузку, якою влітку пересувається заслона, лицем до стіни висіла людина, судячи по одежі — чоловік. Під ним коло дерев'яної лавки лежав труп жінки, обіймаючи загорнене в ряднину немовля, як пізніше виявилось, мертве. А рядом, прихиливши голівку до стіни, сиділа дитина років п'ятьох чи шістьох з відкритими, але вже невидющими очима. Я певний, що те видовище, яке я восьмирічним хлопцем побачив дослівно на совєтській сцені, відкрило на все життя мій духовий зір. І того духового зору вже ніколи не засліпили яскраво-барвисті режимні совєтські лицедійства, які мені доводилося бачити на сценах театрів там і тут, з рушниками, з хлібом і сіллю і без них. Пригадую, як щодуху ми бігли до своїх хат сказати батькам про страшну картину в літнім клюбі. Пригадую, як за якийсь час до брами літнього клюбу під'їхала запряжена двома шкапами санітарна лінійка з брезентовою халабудою і намальованими на ній червоними хрестами. Ця лінійка — віз з першої світової війни — тоді вже не правила за швидку допомогу при копальні вугілля. Місцеві міліціонери поклали трупи на неї і десь повезли. „Хто вони?" — запитав я маму. Вона разом зі мною дивилась у вікно і шепотіла слова молитви... „Це, синку, наші селяни..."

Незабаром до нашої хати з далекої Київщини прибилися, рятуючись від голодної смерти, мій дядько з тіткою і двома моїми двоюрідними братами. Я бачив, як вони — виснажені і згорьовані — цілували скибки гливкого пайкового шахтарського хліба, збирали зі столу крихітки і тихо оповідали про голодну смерть не бачених мною ніколи кревних з нашого селянського роду. Оповідали про активістів зі щупами, про розвалені печі й комини, про пограбовані скрині і потовчені горщики. Я бачив і чув, як ридала мати і, зціпивши зуби, ковтав сльози мій батько, котрого чотири роки пізніше потягнуть на смерть в сталінсько-єжовських костоломнях. Вночі мій двоюрідний брат, з котрим ми разом спали на кожусі на підлозі, старший від мене на три роки, і як мені тоді здавалось, багато мудріший і доросліший, на моє питання — хто ж це таке лихо робить нашим людям, відповів двома словами: „Комуна проклята". І цим він визначив моє місце на шляхах життя. Осмислення і усвідомлення свого місця прийшло з віком, в школі життя. Але напрямок життя був визначений раз і назавжди тієї весни 1933 року.

Цей епізод з раннього дитинства я мусів переповісти присутнім тут молодим людям, бо він не є винятком. Подібні і ще більше жахливі епізоди переживали мільйони. Сотні тисяч з них саме через це відмовились в 1941 році захищати червону Москву і Сталіна. Десятки тисяч з них взяли в руки зброю проти червоної Москви і Сталіна в ім'я і за свободу прийдешньої України. Живі ще сьогодні побратими-комбатанти ось тут схиляють свої ветеранські прапори в пам'ять жертв штучного голоду 1933 року — жертв однієї із битв Москви проти тіла й духа вічно живої України.

Наша Свята Церква, що постійно молиться за всіх тих, що життя віддали за волю і державність України, за всіх забитих і голодом замучених, вони є хранительницею пам'яті про жертви голоду на віки вічні. Ми ж всі разом, а особливо наша молодь, постійно пам'ятаючи і наголошуючи „Москва винувата!", ніколи не зіб'ємось на манівці, скеровуватимемо нашу працю і нашу боротьбу в тім напрямку, що наблизить наших дітей до тієї щасливої години, коли у вільній українській державі, де пануватиме не сваволя й терор і голод, а справедливість, пошана до людини і добробут, де не треба буде випрошувати прав, проголошених чужою конституцією, де права народу будуть органічним складником національного життя.

Починаючи незабутньою маніфестацією в Мюнхені в

(Закінчення на стор. 4)

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ІНТЕНСИВНОЇ ЗБІРКИ НА III СКВУ!

Нюйоркська „Самопоміч" дарує 1500 дол. для Академії св. Юра

Ню Йорк, Н. Й. — Академія св. Юра в Ню Йорку недавно одержала від нюйоркської кредитівки „Самопоміч" дарунок — 1500 дол. для влаштування цієї школи. Гроші призначено на приладдя для гімнастики, яким користуватимуться студенти Академії. Українська кредитівка „Самопоміч" в Ню Йорку також щорічно приділює 2000-2500 долярів на стипендійний фонд Академії, як рівнож стипендію у сумі 1000 дол. — найкращим випускникам року цієї школи. На фото вгорі вправляють (зліва) У. Кекіш, Л. Карагай, Л. Поритко і С. Доляк.

Зустріч рідношкільників на Союзівці

У рамках многолюдної Зустрічі Української Академічної Гімназії у Львові, що відбулася 23-го і 24-го вересня ц.р. на Союзівці й проходила під гаслом „Привіт, Тобі наш Львове"!, влаштовано скромну товариську й дружню зустріч колишніх учениць гімназії і семінарії УПТ „Рідна Школа" у Львові. На зустріч прибуло понад 30 колишніх учениць і три професори.

Прегарна погода чарівної осени Кетскильських гір, що нагадувала нам усім наш рідний Львів з усіма принадами й чарами золотої осени чимало причинилася до успіху зустрічі.

Оце вперше відколи ми залишили пороги нашої школи, зустрілись на цьому клаптику американської України, щоб провести якийсь час разом, щоб згадати нашу „Альма Матер" та місто нашої молодости — незабутній Львів, стежками якого наша юність ходила.

Зустріч упетянок відкрила Марія Фацієвич-Харина, вітаючи приявних професорів, в особах: п-і Дарії Гриневич-Витанович, п-і Олени Турин-Лукашевської Чорної й п. Михайла Васькова, членів Ділового комітету 100-річчя Української Академічної Гімназії, Сеньйорок, випускниць нашої школи, колишнього хороброго стрільця, яка зі зброєю в руках боролася в рядах УСС за кращу долю нашої Батьківщини — Ганну Дмитерко-Ратич і відому громадянку, п-і Олену Когут-Блавацьку, присутніх упетянок та тих, які залишилися в нашій любій Батьківщині. Їм усім переслано щирий палкий привіт. Знову ж хвилиною мовчанки вшановано всіх тих професорів й учениць, які відійшли до вічности й тих, які загинули геройською смертю в тюрмах, концентраційних таборах чи на засланні. Їхні, відомі нам імена, відчитала Ірина Хомяк-Кравців.

Після відкриття провід Зустрічі перебрала наша подруга, відома письменниця і журналістка, Уляна Старасольська-Любович, довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів, яка своїми споминами перенесла нас у минуле, в шкільні мури нашої гімназії.

В дальшому, випускниця Семінарії, Ярослава Кирик-Савчак відчитала точно зібрані дані про початки Семінарії УПТ „Рідна Школа" у Львові, наводячи при цьому перших директорів й учителів школи й передала інтерв'ю, що його перевела з Марією Утриско-Мельник, одною із перших випускниць Семінарії.

З глибоким зрозумінням і доброю дикцією ведуча Зустріччю прочитала декілька віршів наших відомих поетес, що стосувалися Львова. Були це прегарні настроєві вірші Міри Гармаш із збірки „Віднайдені Роки" й „Райдуга в пітьмі", зворушливий вірш „Золоте павутиння над Львовом" — Лесі Храпливої-Шур та вірш, присвячений Львову, зі збірки „Чорної Акації" — талановитої Віри Вовк.

У приємний настрій впровадила присутніх упетянка — Ольга Гіркова-Сас, яка проспівала з відчуттям у супроводі фортепіяну дві пісні: „Родимий краю" і „Тече річка невеличка", а на прохання проф. М. Васькова всі присутні проспівали ще декілька народних пісень. Своїм шкільним спогадом „Відгомін минулого в чарі її усміху", присвяченим Уляні Старасольській-Любович з нагоди її Літературного Вечора в Філядельфії, підписана перенесла думками слухачів у часи спільної шкільної лавки, пластування та запізнала їх з висококультурною і гостинною хатою п-ва Старосольських, батьків Лясі.

Відома письменниця і журналістка, випускниця гімназії „Рідна Школа" — Оксана Керч, не маючи можливости взяти участи у нашій зустрічі, переслала дуже цікавий свій спогад, що його відчитала Ярослава Лабка.

Ведуча зустріччю прочитала ще кілька привітів від колишніх учениць, а зокрема дуже сердечний від п-і Евгенії Храпливої, колишнього професора „Рідної Школи".

Від Ділового комітету 100-річчя Української Академічної Гімназії вітав рідношкільників о. митрат Мирослав Харина, голова Ділового комітету, бажаючи успіхів у дальшому та заохотив влаштовувати наступні зустрічі, не забуваючи запросити теперішніх господарів.

Своїми спогадами про давні шкільні часи поділилися: Ганна Дмитерко-Ратич, яка багато окремої уваги присвятила Константині Малицькій, Олена Когут-Блавацька та присутні професори.

Кінчаючи намічену програму схвалено збирати матеріяли про нашу „Альма Матер" та відбувати майбутні зустрічі воднораз із випускниками „Рідних Шкіл" на нових поселеннях.

Спільною світлиною закінчено цю скромну, безпретенсійну зустріч, яка в присутніх залишила незабутній милий спомин. А коли ми роз'їздилися з гостинної Союзівки декому з нас не сходили з думки слова відомої пісні: „Чи ми ще зійдемося знову...?

Марія Фацієвич-Харина

До авторів статтей і дописів

Звертаємось до шановних авторів статтей і дописів, щоб їхні матеріяли, по можливості, були написані на машинці і щоб поміж рядками цього машинопису, евентуально рукопису, був подвійний відступ. Редакція приймає тільки оригінальні матеріяли.

Дописи про відзначування національних річниць, пов'язаних із специфічною датою, таких як: 22-го січня, Листопадові дні, Крутянські імпрези, березневі Шевченківські свята, різдвяні чи великодні та інші імпрези — присилати не пізніше, як 10 днів після влаштування даних імпрез.

Редакційна Колегія „Свободи"

Відбулося посвячення пам'ятника сл. п. мґра О. Стецури

Бавнд Брук, Н. Дж. — На Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, 1-го жовтня ц. р. о год. 2-ій по полудні відбулося посвячення пам'ятника сл. п. мґра Осипа Стецури, який помер 21-го лютого 1976 року. Чину посвячення довершив о. монсеньйор Степан Сулик, член 3-го Куреня УСП з Перт Амбой. Співав хор присутніх членів „Думки" і членів Пласту під диригуванням інж. Осипа Гапія в колі понад 80 осіб.

Слово над могилою сл. п. мґра Осипа Стецури, який був довголітнім активним членом 3-го Куреня УСП „Лісові Чорти", мав о. монс. С. Сулик. Опісля відбулася перекуска з участю коло 40 осіб, під час якої мґр Дмитро Косович відчитав промову мґра Івана Костюка, яка була ілюстрацією життя сл. п. мґра Стецури. Другий промовець, д-р Роман Осінчук, теплими словами схарактеризував постать Покійного. Відтак інж. Михайло Пежанський відіграв магнітофонну стрічку, що її спеціяльно наспівав для своїх дітей і внуків сл. п. мґр О. Стецура при акомпаньяменті свого братанка мґра Романа Стецури.

Після посвячення пам'ятника на могилі сл. п. Осипа Стецури, зібрані перейшли до поблизького гробу сл. п. Богдана Кравцева, відомого поета, науковця, журналіста, довголітнього редактора щоденника „Свобода" і одного з основників пластового куреня „Лісові Чорти", де о. монс. Сулик відправив Панахиду..

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ В НЮ ГЕЙВЕНІ

Ню Гейвен (м.я.). — Стараннями УККА, Відділ Ню Гейвен, відбудеться тут в суботу, 4-го листопада ц. р. Святочна Академія, присвячена 60 роковинам проголошення незалежности Західньо-Української Народної Республіки. Академію відкриє голова Відділу д-р Михайло Снігурович. Святочну промову виголосить мґр Іван Базарко. У мистецькій частині буде концерт хору „Думка" з Ню Йорку.

В неділю, 5-го листопада, після Божественних Літургій, будуть відправлені Панахиди по борцях за волю України в церквах обох українських віровизнань.

Мікояна поховали в Москві без великих парад

Москва. — Колишнього голову Президії Верховної Ради СССР Анастаса І. Мікояна, який помер в суботу, 21-го жовтня ц. р. на 82-му році життя, поховано на Новодєвічому цвинтарі без великих парад і участи членів Політбюра, як це звичайно водиться, коли хоронять визначного совєтського верховоду.

Офіційно в похоронах взяли участь тільки голова Верховної Ради Вірменської ССР Бабкен Саркісов і перший заступник міністра торгівлі СССР Міхаїл Кузьмін, які виголосили короткі промови над домовиною цього високого совєтського функціонера за часів Сталіна і Хрущова.

Напередодні похоронів генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід І. Брежнєв і голова Ради Міністрів Алексей Косигін, а також інші члени кремлівської верхівки, відвідали дім науки в Москві, де було виставлено тіло Мікояна. Політичні спостерігачі стверджують, що відсутність членів Політбюра вказує, що похорони Мікояна не були державними.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 15

Преп. паст. о. Р. Гарбузюк, Елм Гурст	$50.00
Самопоміч, Чікаґо	50.00
Є. Омельченко, Ґримсбі	25.00
С. Темченко, Монтреаль	25.00
Д-р М. Віда, Чікаґо	20.00
І. Даниш, Сієтл	20.00
С. Павлишин, Мейпл Гайтс	20.00
И. Віловус, Ютика	10.00
С. Касіян, Чікаґо	10.00
„Мандрівник"	10.00
Н. Н., Філядельфія	10.00
Д-р П. Пшик, Самирвілл	8.20
П. Заневчик, Ляшін	7.20
М. Занко, Вунтон	6.60
П. Кучкуда, Врік Тавн	6.60
Д-р П. Пундій, Чікаґо	5.40
М. Вронесенка, Торолд	5.00
Л. Ґонзалес, Лонґ Айленд Сіті	5.00
І. Думич, Вест Лейк	5.00
Т. Карпюк, Детройт	5.00
М. Коверко, Влумінґтон	5.00
Я. Кравчук, Парма	5.00
А. Ляхович, Торонто	5.00
Т. Майструк, Детройт	5.00
К. Миронович, Ґалландейл	5.00
А. Новосад, Н. Танаванда	5.00
Д. Палайда, Парма	5.00
Е. Перхач, Калумет Сіті	5.00
Рідна Школа, Асторія	5.00
В. Ровінський, Клівленд	5.00
О. Ромас, Ля Саль	5.00

Ю. Токе, Ст. Лорент	5.00
А. Турчин, Трентон	5.00
Г. Шавалюк, Гакетставн	5.00
М. Головатий, Йонкерс	4.40
П. Нішко, Пардівілл	4.00
Л. Поліха, Дулут	4.00
М. Ковбаснюк, Джерзі Сіті	3.40
А. Сисун, Вейн	3.30
Н. Кіценюк, Линден	3.00
О. Коцелко, Голівуд	3.00
М. Кухни, Кергонксон	3.00
Т. Онуфрик, Лонґ Айленд Сіті	3.00
В. Реннер, Кергонксон	2.65
З. Бервицька, Бруклин	2.20
П. Борисюк, Ветерсфілд	2.20
А. Варчак, Йонкерс	2.20
П. Винницька, Ветлегем	2.20
М. Д. Вирста, Рочестер	2.20
П. Завадський, Клівленд	2.20
Г. Ткач, Чікопі	2.20
В. Пащак, Мейплвуд	2.10
Д. Баранацький, Чіктоваґа	2.00
С. Кравс, Сиракюз	2.00
Д. Присяжнюк, Воррен	2.00
Я. Рубльовський, Ню Гайд Парк	2.00
Ф. Старущак, Велланд	2.00
Г. Турчак, Фенікствілл	2.00
М. Ханас, Бруклин	2.00
М. Шевчук, Люрей	2.00
Д. Ласевич, Бруклин	1.50
Т. Паращак, Філядельфія	1.40
М. Ковалюк, Рочестер	1.00
С. Коваль, Гарфілд	1.00

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Стефанії Салдан
склали 50.00 дол.
на Український Музей в Ню Йорку.
•
Опечаленому Мужеві висловлюємо найщиріші співчуття.
Василь і Мирослава ВИШИВАНІ

Замість квітів на свіжу могилу
Невіджалуваного, Дорогого Друга

бл. п. Юрія Вонторського

складаю 25.00 долярів
на Український Студійний Фонд Гарвардського Університету.
•
ВП. п-ні Богдані — дружині Покійного і Родині висловлюємо глибоке співчуття.
Степан і Ольга ПАРУБЧАКИ

Вшановуючи пам'ять довголітнього нашого Співпрацівника

сл. п.
Дир. ПЕТРА ПОСТОЛЮКА
на фонд видання Збірника у Його пошану, який появиться заходами В-ва „Червона Калина"
склали 215.00 долярів
ПРАЦІВНИКИ В-ва „СВОБОДИ" та ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС

В ТРЕТЮ, БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї **Невіджалуваної ДРУЖИНИ**

бл. п.
БОГДАННИ СІЛЕЦЬКОЇ
з ЛОТОЦЬКИХ
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в дні 9-го листопада 1978 року
У ЦЕРКВАХ:
св. Миколая у Вотервліт, Н. Й.;
св. Ів. Хрестителя, Лорейн, Огайо.
Про молитви за спокій душі Покійної всіх Друзів і Приятелів просять, горем опечалені:
муж — **ФРАНКО СІЛЕЦЬКИЙ**
та ближча і дальша **Родина**

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
мого Дорогого **БРАТА**

бл. п. ВОЛОДИМИРА ВОРОНКЕВИЧА

який помер 26-го вересня 1978 року, на 70-му році життя в м. Золочеві, Україна,
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в суботу, 4 листопада 1978 р., о год. 9 ранку в церкві Преч. Діви Марії в Байоні, Н. Дж.
Просимо згадати в цей день Покійного у своїх молитвах.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
Горем прибиті:
брат — ВАСИЛЬ з дружиною **АННОЮ,**
дітьми ІРКОЮ і **ВОЛОДИМИРОМ**
та внуками **РОМАНОМ**
і КАТРУСЕЮ

Замість квітів на далеку могилу бл. п. Дорогого Брата, складаю 50.00 дол. на потреби СКВУ.

Центральний Комітет
Станиславівщини
з глибоким жалем повідомляє Земляків **Станиславівщини,** що дня 14-го жовтня 1978 року відійшов у **Вічність** проживши 83 роки

бл. п. проф. ІВАН ҐОЛЕМБЙОВСЬКИЙ
учасник Визвольних Змагань,værенний педагог-філолог української чоловічої і жіночої гімназій в Станиславові, управитель гімназійної бурси, посадник міста Станиславова в рр. 1941-1944, визначний громадянин-патріот та член-основник багатьох Товариств на еміграції.
•
Достойній Родині висловлюємо глибоке співчуття.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ СТАНИСЛАВІВЩИНИ

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і **Знайомими,**
що в понеділок, 16-го жовтня 1978 року,
упокоївся в Бозі в Чорткові, Україна,
наш Найдорожчий
БРАТ СТРИЙКО

бл. п. о. СТЕПАН БАСЛЯДИНСЬКИЙ

У глибокому смутку:
брат — МИРОСЛАВ з **дружиною**
ВОЛОДИМИРОЮ
братанок — **ВОЛОДИМИР з дружиною**
ОКСАНОЮ і донечкою **НАТАЛЕЮ**
братанка — МИРОСЛАВА
сестра — ОЛЬГА з **рідною в Україні**

БАТЬКИ! Зв'яжіть молодь ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Вечір Василя Симоненка в Боффало

Мало тепер у нас в Боффало імпрез присвячених постатям української літератури. Тому слід висловити признання Управі 49-го Відділу СУА за те, що влаштувала для ширшого загалу Літературний вечір присвячений передчасно згаслому поетові Василеві Симоненкові.

Вечір відбувся у неділю, 8-го жовтня ц.р. в авдиторії школи св. о. Миколая. Імпрезу відкрила культурно-освітня референтка Відділу п-і Ірина Чмола. Вона пояснила, чому саме для Літературного Вечора вибрано постать Василя Симоненка: на прикладі Симоненка видно, що український національний дух — невмирущий, що він відроджується кожночасно, коли тільки створюються для цього відповідні умови — от хоч би „відлига" 60-их років нашого сторіччя.

Доповідь про Василя Симоненка виголосила голова 49 Відділу СУА — п-і Ярослава Борачок. Основною метою доповіді була аналіза Симоненкової творчости — як поетичної, так і прозової. Роблячи аналізу, п-і Ярослава Борачок притримувалася тематичного принципу. Доповідь була переплітана читанням творів, або уривків з них. Таким чином слухачі зразу одержували підтвердження висловлених доповідачкою думок. Твори читали такі пані й панове: Ірина Лаврівська, Таїса Потісно, Ірина Чмола, Оксана Салдит, Марія Грега, Діяна Дергак, Діяна Гаврилюк, Уляна Гаврилюк, Роман Макух, Олег Борачок, Ігор Чмола, Мар'ян Борачок.

Крім поетичних творів, прочитано два зразки „поезії в прозі", а саме — два нариси: „Дума про діда" (читав п. Мар'ян Борачок) і „Весілля Опанаса Крокви" (читала п-і Ірина Лаврівська). Нариси взяті із збірки „Вино з троянд".

Імпреза закінчилась загальним співом пісні до слів Симоненка „Лебеді материнства".

Програма імпрези проходила при відповідній декорації, що її оформив мистець Мар'ян Борачок. На тлі декорації видніли: портрет поета і цитата: „Україно, з твоїм ім'ям вмираю, В твоєму імені живу!"

І портрет і напис також належать Мар'янові Борачкові. Згаданий мистець зробив ще знімки і звукозапис всієї програми. Такі причинки до архіву робить він дуже часто.

Не можна поминути й неофіційної частини „Вечора", а саме — товариських розмов за перекуском. Цією частиною зайнялися працьовиті руки членок 49-го Відділу СУА.

Михайло Лоза

УКРАЇНСЬКІ ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПРОГРАМИ

Ню Йорк, Н. Й. — Від довшого часу кожної п'ятниці від год. 6:30 до 7 вечора українці Ню Йорку й околиць мають змогу оглядати на каналі 68 телевізійні програми українською мовою, що їх передає „Година Українських Мелодій" Романа Мариновича. Останньо на цій програмі виступали: співочий гурток при Академії св. Юра під диригентурою Богданни Волянської, чоловічий квартет з Ірвінгтону; були показані уривки з українських кінофільмів з історичною тематикою. В справі виступів на цій програмі треба контактуватися з Р. Мариновичем на числа телефону: у Вашінгтоні — (202) 832-2887, у Ню Джерзі (201) 686-0420.

„Чому Івась не читає?"

(*Закінчення зі стор. 2*)

теж читати українські книжки і газети, хоча б вони були й першорядні.

Причиною того, „Чому Івась не читає", є також у нас брак реклами для друкованого слова і недостатній громадський натиск чи вплив передусім на батьків. У нас немає апарату, який передавав би книжку з книгарської полиці чи з видавництва в руки відборців. Потрібні серйозні, сильні загальногромадські акції, як наприклад, „День української дитини" (адже є міжнародний „Рік дитини"), місячник українського друкованого слова для дітей і молоді, потрібно життя, руху, шуму, бо лише це доходить до вух громади та нагадує їй призабуті в метушні буднів обов'язки. Врешті потрібно, щоб проводи громадського життя зрозуміли вимогу хвилини і відповідно звернули увагу на ситуацію, на підставові проблеми й потреби молодого і дорастаючого покоління.

Маючи тут на увазі „віс майор", що її становить середовище, треба поруч із американським — створити побічне паралельне українське оточення через збільшене згуртування дітей-молоді в самодіяльній і розвагово-товариській активності, в організаціях молоді, в житті української Церкви тощо. Не треба додавати, що українська школа і українське друковане слово мусять усе бути основою тієї діяльности.

Ідеться про те, яка установа здатна цю рамову програму розробити і практично урухомити. Якщо втримуватиметься такий стан, як тепер, то ми скоріше чи пізніше можемо безповоротно втратити нашу молодь.

Франц Петровський
Сісеро, Ілл.

ПРАВДА ПРО ГОЛОД

(*Закінчення зі стор. 2*)

українських зацькованих, заморених, погорджуваних колгоспників.

Колгоспник у Полтавщині розказував мені (в період німецької окупації й просякання ОУН на Східних українських землях), що вижив він тому, бо не поїхав у місто („де люди мерли на вулицях"), а помандрував у РСФСР. „Там голоду не було, я хліба наміняв і дітям і собі". Колгоспник у Сумщині присягався, що зараз же за республіканським кордоном, у південній частині Білгородського району, заселеній українцями, але прилученій до Курської области РСФСР „ніякого голоду не було".

Ген. Григоренко не вірить, що голод був національним злочином проти українського народу, таж комунізм, мовляв, інтернаціональний. Та невже дійсно так? Чому ж тоді в Україні нищено в той час не лиш селян, а й інтелігенцію, поетів, професорів, навіть міністрів, усіх українських членів партійної верхушки? А чи піклуванців ген. Григоренка було поголовно вивезено за те, що вони — селянами були, чи за те, що вони — татари? Той же самий Хрущов говорив на XX Конгресі Партії, що Сталін хотів, власне, вивезти й усіх українців також — тільки ж для них місця не стало. А що б це було — не національний геноцид?

На думку ген. Григоренка, совєтський КҐБ радіє з українсько-російського конфлікту. Коли воно так, то чому тепер в УССР ведеться посилена, масова русифікація? Та ж для завогнення конфлікту було б краще підтримати назрівання національної свідомости в Україні, а тоді хай собі б'ються одні з другими, ні? Отже ж ні — замість того бачимо теорію про „злиття національностей" і творення єдиної совєтської нації з єдиною російською мовою — все по лінії імперіяльного інтересу, а не інтернаціоналізму.

ПАНОРАМА...

(*Закінчення зі стор. 2*)

1948 році, українська еміграція кожних п'ять років вшановує пам'ять жертв голоду, проголошуючи всім тим, хто хоче нас чути: „Москва винувата!" Мільйони людей доброї волі — наших співгромадян в країнах поселення завдяки нам іншими очима стали дивитися на Москву і комуністичний режим. В дні жалоби ми й самі духово очищуємось від ситої байдужости і наївного оптимізму. В духовому єднанні з жертвами голоду ми, як спільнота, оминаємо пастки „святого спокою", які на всіх нас розставляє одвічний спокуситель. Але сьогодні ми, як спільнота вільних людей, спроможні на багато більше. Ми часом самі не усвідомлюємо, яким важливим і значним елементом усього українського національного життя є еміграція. Ми маємо силу і спроможність не тільки не допустити до того, що важка завіса забуття опустилася над 45-річної давности злочином Москви в Україні, ми маємо силу і спроможність подбати вже сьогодні про те, щоб подібний злочин народовбивства не повторився в Україні. Так довго як ми спроможні постійно тримати злочини Москви на світлі денним, кремлівські диктатори не наважаться на масове вбивство людей в наш час.

Найвища пора і час нашим надрядним політичним, церковним і громадським чинникам подбати про створення „Центру Української Мартирології", установи, що займеться не тільки справами голоду, єжовського терору з відомими і невідомими Вінницями, як злочинців московського народовбивства в Україні, але також буде монітором сучасного переслідування, мук і тортур, які українські люди зазнають в московській колонії — УССР. Для того Центру, дослідно-інформаційної установи, наша спільнота має всі наявні засоби і фахові сили. Але той Центр повинен бути установою не якоїсь однієї групи, одного комітету чи одного видавництва. Він повинен стати установою цілої української спільноти у вільнім світі. Я вірю, що цією справою займеться III Світовий Конгрес Вільних Українців у недалекому майбутньому.

А може, дехто подумає, все це даремна втрата сил? Писав же покійний Євген Маланюк в незабутніх рядках болючої реалізації правдивої дійсности:

Ніхто не знає,
Ніхто не чув твоїх плачів.
Біля всесвітнього Синаю,
Як завше: золото й мечі.

Так, біля всесвітнього Синаю над Іст Рівер в Ню Йорку, перед яким ми демонструємо і голодуємо, є справді тільки золото й мечі, і ми того Синаю не зворушимо. Але слово людської правди є коштовніше золота і гостріше мечів, бо воно водночас є словом Божої правди і вкінці саме воно перемагає. А прикладом нам у тому можуть служити новітні апостоли правди в Україні. Вони не мають золота й мечів, а єдино із словом правди стали він-на-віч з московськими тиранами, і диво див! — тирани їх не можуть перемогти. З вершин людського духа, хоч і слабі тілом, ув'язнені, ізольовані в психов'язницях, концентраках, вони копають могилу багатій на золото й мечі Москві, а народові своєму прокладають і освічують шлях до великого і світлого буття. Того буття, в яке вірив закатований Москвою поет.

Я вірю — це буде так:
Пшеницями зійде кров
І пізнають люди на смак
Любов.

Встановлення епархії...

(*Закінчення зі стор. 1*)

українських парафій Аргентини, що в багатьох випадках подолали поверх тисячі кілометрів віддалі.

Торжественну архиєрейську Святу Літургію співслужили з Владикою Андрієм: бразилійський єпарх та 12 епархіяльних священиків. Служили при вівтарі питомці єпархіяльної Семінарії св. Андрія Первозванного.

Новий єпарх виголосив проповідь двома мовами. В еспанській мові дав загальну картину історії української Церкви та сучасного її положення. В українській мові звернувся до священиків, монахинь та вірних, зокрема до молоді, підкреслюючи їхні завдання на майбутнє.

Під кінець Служби Божої забрав слово Папський Нунцій, великий приятель українців, закликаючи плекати рідну мову і традиції, не затрачуючи національної ідентичности.

До святого Причастя приступило поверх 500 вірних.

Після Служби Божої на площі за собором відбувся бенкет, в якому взяло участь поверх 800 гостей. Під час бенкету відбулася мистецька частина, обмежена з огляду на державну жалобу з приводу смерти Святішого Отця Івана Павла 1, в якій брали участь Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка при Т-ві „Просвіта" та хор питомців семінарії.

З привітами виступали світські та церковні аргентинські достойники. В своїх промовах віддзеркалювали радість з факту організованости української спільноти та склали признання за постійні успіхи українців в Аргентині.

Встановлення Епархії св. Покрови — це не лише успіх вірних ПУКЦеркви в Аргентині, яких начисляється біля 200 000, але також вірних в Америці та Канаді, що своїми частими та щедрими жертвами допомагають її ростові та затвердженню. Перспективи на майбутнє великі. Але і потреби великі. Гурток питомців семінарії в Буенос Айресі може начислити поверх півсотні юнаків, але покищо немає де їх примістити. Будови семінарії та осідку Епархії розпочаті, але засобів мало.

При помочі вірних, найновіша Епархія ПУКЦеркви має всі можливості перетворитися в духовий резервуар для всієї ПУКЦеркви.

